

Sygn. akt IV KZ 34/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **B.N.**

uniewinnionego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2017 r.

zażalenia oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej **M.W.**

na postanowienie Sądu Okręgowego w T.

z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt II Ka (...),

w przedmiocie przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt II Ka (...), utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w T. z dnia 11 marca 2016 r., sygn. akt II K (...) uniewinniający B.N. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 288 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Oskarżycielka posiłkowa subsydiarna M.W. w postępowaniu przed Sądem I instancji korzystała z pomocy pełnomocnika z urzędu, z której jednak zrezygnowała uznając, że pełnomocnik cyt. „działał na moją szkodę”. Postanowieniem z dnia 3 marca 2016 r. Sądu Rejonowego w T. zwolnił wyznaczonego adwokata z funkcji pełnomocnika z urzędu oskarżycielki subsydiarnej. (k. 651). Jej wniosek o wyznaczenie innego pełnomocnika nie został przez ten Sąd uwzględniony (k. 707).

Po wydaniu wyroku przez Sąd odwoławczy oskarżycielka subsydiarna wystąpiła o wyznaczenie jej z urzędu pełnomocnika w celu sporządzenia i wniesienia kasacji, jednak zarządzeniem z dnia 1 sierpnia 2017 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T. na podstawie art. 78 § 1a k.p.k. w zw. z art. 88 k.p.k. wniosku tego nie uwzględnił. Wraz z zarządzeniem zainteresowanej doręczono pismo, także z dnia 1 sierpnia 2017 r., zawierające pouczenie, że zażalenie na zarządzenie nie przysługuje. Przywołano przy tym przepis art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz poinformowano zainteresowaną, że w terminie 30 dni może wnieść do Sądu Najwyższego kasację sporządzoną i podpisaną przez ustanowionego przez siebie pełnomocnika.

Oskarżycielka subsydiarna złożyła zażalenie na powyższe zarządzenie, domagając się zarazem przywrócenia jej terminu do wniesienia tego środka odwoławczego. W uzasadnieniu wskazała, że została błędnie pouczona, iż nie przysługuje jej zażalenie na wspomniane zarządzenie z dnia 1 sierpnia 2017 r., chociaż jej wniosek nie dotyczył ustanowienia pełnomocnika z urzędu, a wyznaczenia pełnomocnika z urzędu wcześniej ustanowionego przez Sąd Rejonowy w D..

Sąd Okręgowy w T. postanowieniem z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt II Ka (...), na podstawie art. 126 § 1 k.p.k. nie uwzględnił wniosku oskarżycielki subsydiarnej o przywrócenie jej terminu do wniesienia zażalenia wskazując, że została prawidłowo pouczona, że na zarządzenie odmawiające wyznaczenia pełnomocnika z urzędu nie przysługuje zażalenie.

Oskarżycielka subsydiarna złożyła zażalenie na powyższe postanowienie, domagając się jego uchylenia i przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia na zarządzenie z dnia 1 sierpnia 2017 r. Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T.. Wystąpiła też o wyznaczenie jej innego pełnomocnika z urzędu. Argumentowała, że „uchylenie terminu nastąpiło nie z mojej winy a z winy Sądu poprzez błędne pouczenie o braku zażalenia. Błędne pouczenie Sądu nie może powodować ujemnych skutków dla pokrzywdzonych”. Ponownie stwierdziła, że wspomniane zarządzenie jest o tyle błędne, że nie składała wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, ale o wyznaczenie innego pełnomocnika w miejsce tego, który został ustanowiony „zarządzeniem Sądu Rejonowego w D. w sprawie osk.

B.N. dnia 17 września 2004 r.” Nadmienila, że zmuszona była cofnąć mu pełnomocnictwo, bowiem wraz z sędzią w rażący sposób działał na jej szkodę. Skarżąca zwróciła też uwagę, że:

– nie zostało wydane postanowienie o cofnięciu jej pełnomocnika z urzędu, a zgodnie z przepisami prawa ustanowienie pełnomocnika z urzędu uprawnia go do działania w całym postępowaniu, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia,

– stwierdzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T. zawarte w kierowanych do niej pismach, w tym z 1 sierpnia 2017 r., nie znajdują uzasadnienia w przepisach prawa, „a ponadto Sąd wydaje zarządzenia i postanowienia a nie pisma od których nie można się odwołać”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie mogło zostać uwzględnione, a jego treść świadczy o nieznajomości prawa przez skarżącą, co nie dziwi o tyle, że nie jest ona podmiotem fachowym. Zawiera też niezgodne ze stanem faktycznym twierdzenia. I tak, wbrew pogładowi oskarżycielki subsydiarnej, w toku postępowania zostało wydane postanowienie o cofnięciu jej pełnomocnika z urzędu. Jak wcześniej nadmieniono, nastąpiło to w wyniku wydanego na rozprawie w dniu 3 marca 2016 r. postanowienia Sądu Rejonowego w T.. Kwestia ta zostanie jeszcze poruszona w dalszej części niniejszego uzasadnienia. Myli się też skarżąca, gdy utrzymuje, że zaskarżone postanowienie bazowało na „błędnych i niezgodnych ze stanem faktycznym stwierdzeniach, że mój wniosek dotyczył ustanowienia pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi kasacyjnej”. Wszak w piśmie z dnia 27 lutego 2017 r. (k. 814) wyraźnie wskazała, że chodzi jej o wyznaczenie adwokata „do sporządzenia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt: II Ka (...)” (k. 814), zaś w piśmie z dnia 10 lipca 2017 r. przypomniła, że oczekuje na rozpoznanie tego wniosku (k. 881). Nawiązała w ten sposób do art. 84 § 3 k.p.k. w zw. z art. 88 § 1 k.p.k., co było celowe także dlatego, że nawet gdyby nie cofnięto jej wyznaczenia pełnomocnika z urzędu, pełnomocnik nie był zobowiązany do podejmowania czynności procesowych, w tym do sporządzenia kasacji, po prawomocnym zakończeniu postępowania (art. 84 § 2 k.p.k. w zw. z art. 88 § 1 k.p.k.).

Należy podkreślić, że zaskarżone postanowienie jest zgodne z prawem, bowiem bezprzedmiotowe było żądanie oskarżycielki subsydiarnej przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia w sytuacji, gdy ten środek odwoławczy jej nie przysługuje. Skarżąca gołosłownie, bowiem nie precyzując, z którymi przepisami nie jest to zgodne, wywodziła, że pismem z 1 sierpnia 2017 r. błędnie pouczone ją o braku możliwości wniesienia zażalenia na wydane w tym dniu przez Przewodniczącego Wydziału zarządzenie. Pouczenie to nie było wadliwe, skoro art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. stanowi, że środek odwoławczy (zażalenie) nie przysługuje na odmowę wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego w celu sporządzenia kasacji. Wbrew pogładowi skarżącej, nie ma żadnego znaczenia, w aspekcie stosowania tego przepisu, że wystąpiła ona o wyznaczenie innego pełnomocnika w sytuacji, gdy dawniej korzystała z pomocy pełnomocnika. Wszak i w takim wypadku chodziło o wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego w celu sporządzenia kasacji. O ile natomiast skarżąca uważa, że skoro w 2004 r. Sąd Rejonowy w D. wyznaczył jej pełnomocnika z urzędu, to decyzja ta jest ciągle aktualna i na jej podstawie może ubiegać się o wskazywanie kolejnych adwokatów, którzy tę funkcję będą pełnili, to należy wyjaśnić, że pogląd ten jest błędny. Jeżeli w protokole rozprawy z dnia 3 marca 2016 r. zapisano, że Sąd Rejonowy w T. „zwolnił adw. D.G. z funkcji pełnomocnika z urzędu dla M.W.”, to w sytuacji, gdy obecna oskarżycielka subsydiarna przyjęła tę decyzję do wiadomości, nie wystąpiła o wyznaczenie jej innego pełnomocnika z urzędu i w dalszym postępowaniu występowała samodzielnie, w tym osobiście sporządziła apelację, to wspomniana decyzja musi być traktowana jako aprobowane wtedy przez zainteresowaną cofnięcie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu.

Ma rację skarżąca, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu uprawnia go do działania w całym postępowaniu, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia (stanowi o tym art. 84 § 1 w zw. z art. 88 § 1 k.p.k.), jednak nie ma to żadnego znaczenia dla oceny zaskarżonego postanowienia. Z kolei nie jest zrozumiała wzmianka skarżącej mówiąca o cofnięciu przez nią pełnomocnictwa pełnomocnikowi, skoro ten nie przez nią był ustanowiony.

Wobec tego, że skarżąca uważa też, że błędną postać przybrały decyzje wydawane w interesującej ją kwestii, wypada wspomnieć, że sąd wydaje wyroki i

postanowienia (art. 93 § 1 k.p.k.), natomiast w kwestiach niewymagających postanowienia prezes sądu, przewodniczący wydziału, przewodniczący składu orzekającego albo upoważniony sędzia wydają zarządzenia (art. 93 § 2 k.p.k.). W przedmiotowej sprawie nie miało miejsca „wydanie pisma, od którego nie można się odwołać”, ale zostało wydane postanowienie, na które oskarżycielka subsydiarna wniosła zażalenie, a wcześniej, w dniu 1 sierpnia 2017 r., zarządzenie. Ponownie trzeba podkreślić, że niezaskarżalność tego zarządzenia wynika z treści art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

as